

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,

pateikta 2005 m. gegužės 26 d.¹

I — Įvadas

1. Šiame procese nagrinėjamas Europos Bendrijų Komisijos ir Europos Parlamento bei Europos Sąjungos Tarybos ginčas dėl tinkamo 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 304/2003 dėl pavojingų cheminių medžiagų eksporto ir importo² (toliau – Reglamentas Nr. 304/2003 arba reglamentas) teisinio pagrindo pasirinkimo.

3. Lygiagrečiai nagrinėjamoje byloje *Komisija prieš Tarybą*³ vertinamas Roterdamo konvencijos dėl sutikimo, apie kurį pranešama iš anksto, procedūros, taikomos tam tikroms pavojingoms cheminėms medžiagoms ir pesticidams tarptautinėje prekyboje⁴ (toliau – Roterdamo konvencija) teisinio pagrindo pasirinkimas.

II — Teisinis pagrindas

2. Komisija vadovaujasi nuomone, kad teisinis šio reglamento pagrindas turėtų būti bendra prekybos politika (EB 133 straipsnis), o Parlamentas ir Taryba, palaikomi trijų valstybių narių, tvirtina, kad teisės aktas buvo priimtas, remiantis aplinkos politika (EB 175 straipsnio 1 dalis).

4. Reglamentas Nr. 304/2003 pakeičia 1992 m. liepos 23 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2455/92 dėl tam tikrų pavojingų cheminių medžiagų eksporto ir importo⁵.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — OL L 63, p. 1.

3 — C-94/03. Šiuo klausimu taip pat žr. šiandieninę mano išvadą (byla nagrinėjama Teisme).

4 — Paskelbta OL L 63, 2003, p. 29 ir paskesni.

5 — OL L 251, p. 13; toliau – Reglamentas Nr. 2455/92.

A — *Reglamento preambulės ištrauka*

B — *Svarbiausių reglamento nuostatų santrauka*

5. Kaip išplaukia iš reglamento trečios ir ketvirtos konstatuojamųjų dalių, Reglamentu Nr. 304/2003 siekiama dvejopų tikslų. Viena vertus, šiuo reglamentu įgyvendinama Roterdamo konvencija, tačiau, kita vertus, jo turinys aiškiai viršija konvencijos normų ribas.

6. Reglamento Nr. 304/2003 1 straipsnio 1 dalis numato:

„1. Šio reglamento tikslai:

„3) tikslinga, kad <...> Bendrijoje būtų pradėta taikyti priemonės jos (konvencijos) taisyklėms įgyvendinti, <...>, jokių būdu nemažinant importuojančių šalių aplinkos ir visuomenės apsaugos lygio, turimo pagal Reglamentą (EEB) Nr. 2455/92;

a) įgyvendinti Roterdamo konvenciją dėl sutikimo, apie kuri pranešama iš anksto, procedūros, taikomos tam tikroms pavojingoms cheminėms medžiagoms ir pesticidams tarptautinėje prekyboje;

4) turint tą patį tikslą, yra būtina ir tikslinga kai kuriais aspektais žengti toliau nei numato konvencijos nuostatos. Konvencijos 15 straipsnio 4 dalyje šalims suteikiama teisė imtis griežtesnių žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos priemonių, nei to reikalauja konvencija, jei tokios priemonės suderinamos su konvencijos nuostatomis ir tarptautine teise.“

b) skatinti atsakomybės pasidalijimą ir bendradarbiavimo pastangas tarptautinio pavojingų cheminių medžiagų judėjimo srityje, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką nuo galimos žalos; ir

c) prisidėti prie aplinkos požiūriu racionalaus jų naudojimo.

Jie pasiekiami palengvinant pasikeitimą informacija apie šių cheminių medžiagų savybes, įdiegiant sprendimų priėmimo Bendrijoje dėl jų importo ir eksporto tvarką bei sprendimų perdavimo šalims ir, jei reikia, kitoms valstybėms tvarką.“ (Pataisytas vertimas)

„Šis reglamentas taikomas:

- a) tam tikroms pavojingoms cheminėms medžiagoms, kurioms pagal Roterdamo konvenciją taikoma iš anksto pranešto sutikimo (PIC) tvarka;
- b) tam tikroms pavojingoms cheminėms medžiagoms, kurių naudojimas yra uždraustas arba griežtai apribotas Bendrijoje arba valstybėje narėje; ir
- c) visų eksportuojamų cheminių medžiagų klasifikavimui, pakavimui ir ženkliniui.“

7. Remiantis Reglamento Nr. 304/2003 1 straipsnio 2 dalimi, šiuo reglamentu taip pat turėtų būti užtikrinama, kad Bendrijos teisės nuostatos⁶ dėl į Europos Bendrijos rinką pateikiamų žmonių arba aplinkai pavojingų cheminių medžiagų klasifikavimo, pakavimo ir ženklavimo būtų taikomos taip pat ir tuomet, kai tokios cheminės medžiagos iš valstybių narių yra eksportuojamos į Roterdamo konvencijos šalis arba kitas valstybes, „jei tos nuostatos neprieštarauja kokiems nors ypatingiems tų šalių arba kitų valstybių reikalavimams“.

9. Svarbiausias Reglamento Nr. 304/2003 nuostatas supaprastintai būtų galima apibendrinti taip:

8. Reglamento Nr. 304/2003 2 straipsnio 1 dalis taip apibrėžia dalykinę reglamento taikymo sritį:

10. Reglamento Nr. 304/2003 6 straipsnyje pateikiamas pagrindinis pavojingų cheminių medžiagų, kurios detalai išvardytos trijose reglamento I priedo dalyse ir kurių sukelia-

6 — 1967 m. birželio 27 d. Tarybos direktyva 67/548/EEB dėl pavojingų medžiagų klasifikavimo, pakavimo ir ženklavimo reguliuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų suderinimo (OL 196, p. 1) ir 1999 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/45/EB dėl pavojingų preparatų klasifikavimo, pakavimo ir ženklavimo reguliuojančių valstybių narių įstatymų, kitų teisės aktų ir administracinių nuostatų suderinimo (OL L 200, p. 1).

mos teisinės pasekmės iš dalies sutampa⁷, skirstymas į tris grupes.

liariai informuoja visas konvencijos šalis apie tokius sutikimus (Reglamento Nr. 304/2003 13 straipsnio 6 dalies b punktas).

11. Vieną iš šių grupių (I priedo 3 dalis) sudaro tam tikrų labai pavojingoms cheminėms medžiagoms priskirtų medžiagų sąrašas, kurioms, kaip numato Roterdamo konvencija, taikoma vadinamoji sutikimo, apie kurį pranešama iš anksto, procedūra (*Prior Informed Consent* procedūra, toliau – PIC procedūra) (Reglamento Nr. 304/2003 6 straipsnio 2 dalies trečioji pastraipa). Ši reglamento 12 ir 13 straipsniuose⁸ detaliau aprašyta procedūra iš esmės numato abipusį Bendrijos ir kitų Roterdamo konvencijos šalių informavimą apie konkrečios cheminės medžiagos importo taisykles. Bendrijoje šią tvarką atitinka suinteresuotųjų ūkio subjektų informavimo apie atitinkamas trečiųjų valstybių importo taisykles tvarka⁹.

13. Išankstinis paskirties šalies sutikimas būtinas ir norint eksportuoti dar vienos grupės chemines medžiagas, t. y. chemines medžiagas, kurioms PIC procedūra netaikoma, tačiau kurios, Bendrijos nuomone, yra *cheminės medžiagos, atitinkančios PIC pranešimo reikalavimus*, Roterdamo konvencijos prasme (Reglamento Nr. 304/2003 6 straipsnio 2 dalies antroji pastraipa kartu su 13 straipsnio 6 dalies a punktu). Šios cheminės medžiagos išvardytos reglamento I priedo 2 dalyje.

12. Eksportuoti chemines medžiagas, kurioms taikoma PIC procedūra, galima tik gavus *išankstinį paskirties šalies sutikimą*¹⁰; Roterdamo konvencijos sekretoriatas regu-

14. Visoms cheminėms medžiagoms, kurioms netaikoma PIC procedūra, turi būti taikomas *pranešimas apie eksportą* (Reglamento Nr. 304/2003 6 straipsnio 2 dalies antroji ir trečioji pastraipos kartu su 7 straipsniu ir I priedo 1 arba 2 dalimi)¹¹. Paskirties šalies reikalavimu pranešimas apie eksportą taikomas net ir toms cheminėms medžiagoms, kurioms taikoma PIC procedūra (Reglamento 7 straipsnio 5 dalies antroji pastraipa).

7 — Be to, atkreiptinas dėmesys į tai, kad ta pati cheminė medžiaga vienu metu gali būti priskirta ir kelioms grupėms (Reglamento Nr. 304/2003 6 straipsnio 2 dalies pirmoji pastraipa).

8 — Reglamento Nr. 304/2003 12 ir 13 straipsniai labai susiję su Roterdamo konvencijos 10 ir 11 straipsniais. Žr. taip pat reglamento 3 straipsnio 14 punkte pateiktą sąvokos „PIC procedūra“ apibrėžimą, pagal kurį „PIC procedūra“ – tai *konvencijos parengta iš anksto pranešto sutikimo tvarka*.

9 — Šiuo klausimu taip pat žr. šiandieninę mano išvadą byloje *Komisija prieš Tarybą* (C-94/03, nurodyta 3 išnašoje, 7 ir 8 punktai).

10 — „Importuojanti šalis“ Roterdamo konvencijos ir reglamento prasme.

11 — Remiantis Reglamento Nr. 304/2003 14 straipsnio 1 dalimi, tas pats galioja ir vadinamiesiems „gaminams, turintiems nesureagavusių cheminių medžiagų, įtrauktų į I priedo 2 ir 3 dalis“.

15. Pranešime apie eksportą turi būti nurodyti tam tikri reglamento III priede detaliau apibrėžti duomenys apie eksportuojamos medžiagos rūšį, visų pirma jos fizikines-chemines, toksikologines ir ekotoksikologines savybes, ir apie su šios medžiagos naudojimu susijusias būtinas atsargumo priemones. Komisija šią informaciją perduoda trečiosios valstybės, į kurią turėtų būti eksportuojama cheminė medžiaga, valdžios institucijoms ir įtraukia ją į visuomenei prieinamą duomenų bazę. Komisija savo ruožtu savo duomenų bazėje paskelbia pranešimus apie eksportą, kuriuos trečiosios valstybės pateikia norėdamos į Bendriją įvežti chemines medžiagas, ir informuoja kompetentingas valstybės narės institucijas (Reglamento Nr. 304/2003 8 straipsnis).

16. Remiantis Reglamento Nr. 304/2003 14 straipsnio 2 dalimi, *negalima* eksportuoti cheminių medžiagų ir gaminių, kuriuos Bendrijoje draudžiama naudoti siekiant apsaugoti žmonių sveikatą arba aplinką; šios cheminės medžiagos išvardytos reglamento V priede.

17. Vadovaujantis Reglamento Nr. 304/2003 16 straipsniu, Bendrijoje galiojančios pakavimo ir ženklavimo normos¹² taip pat taikomos cheminių medžiagų eksportui ir įpareigoja eksportuotojus pateikti tam tikrą papildomą informaciją apie eksportuojamas me-

džiagas. Pagal reglamento 13 straipsnio 7 dalį cheminės medžiagos gali būti eksportuojamos, jeigu iki jų naudojimo pabaigos datos lieka ne mažiau kaip šeši mėnesiai. Remiantis reglamento 13 straipsnio 8 dalimi, eksportuodami pesticidus, eksportuotojai turi užtikrinti, kad etiketėje būtų nurodyta konkreti informacija apie laikymo sąlygas ir stabilumą laikant paskirties šalies klimato sąlygomis. Jie taip pat turi užtikrinti, kad eksportuojami pesticidai atitiktų Bendrijos teisės aktuose nustatytas grynumo specifikacijas.

18. Viršydamas Roterdamo konvencijos reglamentavimo srities ribas, Reglamento Nr. 304/2003 15 straipsnis trečiosioms valstybėms numato tam tikras pareigas pateikti informaciją taip pat ir cheminių medžiagų, kurioms taikoma PIC procedūra, *tranzito* atveju.

19. Reglamento Nr. 304/2003 20 straipsnis reglamentuoja techninės pagalbos teikimą, visų pirma besivystančioms ir pereinamosios ekonomikos šalims, siekiant tobulinti infrastruktūrą, pajėgumus ir profesionalumą, būtinus norint chemines medžiagas tinkamai tvarkyti visą jų būvio ciklą.

20. Reglamentas taip pat numato specialias Bendrijos dalyvavimo Roterdamo konvencijoje procedūras nuostatas, atsakingų institucijų pareigą vykdyti importo ir eksporto

¹² — Remiamasi Direktyvomis 67/548/EEB, 1999/45/EB (išvardytos 6 išnašoje), 91/414/EEB, 98/8/EB ir bet kuriomis kitomis specialiosiomis Bendrijos normomis.

kontrolę, eksportuotojų pareigą kasmet teikti informaciją apie tam tikrą praeitų metų cheminių medžiagų eksportą ir visuomenės informavimo apie prekybą cheminėmis medžiagomis tvarką.

23. Tačiau Taryba 2002 m. gruodžio 19 d. posėdyje vieningai po neprivalomo konsultavimo su Europos Parlamentu, nukrypdamu nuo Komisijos pasiūlymo, kaip reglamento teisinį pagrindą vietoj EB 133 straipsnio pasirinko EB 175 straipsnio 1 dalį. Parlamentas ir Taryba reglamentą galiausiai priėmė pagal bendro sprendimo priėmimo procedūrą (EB 251 straipsnis).

III — Priešistorė, reikalavimai ir procesas

B — Šalių reikalavimai ir procesas Teisingumo Teisme

A — Teisinio ginčo priešistorė

21. Konvencija buvo priimta 1998 m. rugsėjo 10 d. Roterdame, o 1998 m. rugsėjo 11 d. pasirašyta Bendrijos vardu¹³.

24. 2003 m. balandžio 23 d. ieškiniu dėl teisės akto panaikinimo pagal EB 230 straipsnį Komisija prašo:

— panaikinti 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 304/2003 dėl pavojingų cheminių medžiagų eksporto ir importo,

22. 2002 m. sausio 24 d. Komisija pateikė Tarybos reglamento dėl pavojingų medžiagų eksporto ir importo pasiūlymą, pagrįsdama jį EB 133 straipsniu¹⁴.

— pripažinti, kad reglamentas galioja iki Taryba priims naują reglamentą, ir

13 — Ne tik Europos Bendrija, bet ir daugelis Europos Sąjungos valstybių narių yra Roterdamo konvencijos šalys. Šiuo klausimu žr. konvencijos ratifikavimų apžvalgą, pateiktą konvencijos interneto puslapyje <http://www.pic.int/ir/ViewPage.aspx?id=272> (pastarąjį kartą lankytasi 2005 m. vasario 1 dieną).

14 — KOM(2001) 803 galutinis (OL C 126 E, 2002, p. 291). Tuo pačiu metu Komisija pasiūlė Tarybai patvirtinti Roterdamo konvenciją, remiantis EB 133 straipsniu kartu su EB 300 straipsnio 2 dalies pirmosios pastraipos pirmu sakiniu ir 3 dalies pirmąja pastraipa (OL C 126 E, 2002, p. 274).

— priteisti iš Europos Parlamento ir Tarybos bylinėjimosi išlaidas.

25. Parlamentas ir Taryba atitinkamai prašo:

— atmesti ieškinį ir

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

26. 2003 m. rugsėjo 15 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Parlamento ir Tarybos pusėje į bylą leista įstoti Prancūzijos Respublikai, Suomijos Respublikai bei Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei.

27. Rašytinės proceso dalies metu visi proceso dalyviai pateikė savo pastabas, o Komisija, Parlamentas, Taryba ir Jungtinė Karalystė taip pat pateikė savo pastabas teismo posėdyje, vykusiame kartu su bylos *Komisija prieš Tarybą* (C-94/03) 2005 m. balandžio 7 d. teismo posėdžiu.

IV — Vertinimas

28. Savo ieškinyje Komisija nurodo vienintelį teisės akto panaikinimo pagrindą, t. y. netinkamo teisinio pagrindo reglamentui priimti pasirinkimą. Taip Komisija teigia, kad buvo pažeista EB sutartis EB 230 straipsnio 2 dalies prasme.

29. Tinkamo teisinio pagrindo parinkimas turi didelę praktinę, institucinę ir netgi konstitucinę reikšmę¹⁵. Kaip žinoma, nuo to priklauso ne tik taikoma teisės akto priėmimo procedūra (Parlamento teisė dalyvauti priimant teisės aktą, vieningumas arba kvalifikuota dauguma Taryboje¹⁶), tačiau ir tai, ar Bendrija turi išimtinę kompetenciją priimti teisės aktą, ar dalijasi ja su valstybėmis narėmis¹⁷.

A — Teisinio pagrindo pasirinkimo kriterijai

30. Vadovaujantis nusistovėjusia teismo praktika, Bendrijos teisės aktui priimti reikalingo teisinio pagrindo pasirinkimas turi būti paremtas objektyviomis ir teismine tvarka įvertinamomis aplinkybėmis, kurioms visų pirma priskiriami teisės akto tikslas ir turinys¹⁸.

15 — Tokios pozicijos laikomasi 2001 m. gruodžio 6 d. Nuomonėje 2/00 („Kartagenos protokolas dėl biologinės saugos“, Rink. p. I-9713, 5 punktas).

16 — Šiuo klausimu žr., pvz., 2003 m. rugsėjo 11 d. Sprendimą *Komisija prieš Tarybą*, „Prekių pervežimas“ (C-211/01, Rink. p. I-8913, 52 punktas) ir 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimą *Komisija prieš Tarybą* (C-338/01, Rink. p. I-4829, 58 punktas).

17 — Šiuo klausimu žr., pvz., 1994 m. lapkričio 15 d. Nuomonę 1/94 („PPO“, Rink. p. I-5267) ir Nuomonę 2/00 (nurodyta 15 išnašoje).

18 — 1996 m. lapkričio 12 d. Sprendimas *Jungtinė Karalystė prieš Tarybą* (C-84/94, Rink. p. I-5755, 25 punktas); 1999 m. vasario 25 d. Sprendimas sujungtose bylose *Parlamentas prieš Tarybą* (C-164/97 ir C-165/97, Rink. p. I-1139, 12 punktas); 2000 m. balandžio 4 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą* (C-269/97, Rink. p. I-2257, 43 punktas); 2002 m. rugsėjo 19 d. Sprendimas *Huber* (C-336/00, Rink. p. I-7699, 30 punktas); 2002 m. gruodžio 10 d. Sprendimas *British American Tobacco* (C-491/01, Rink. p. I-11453, 93 punktas); 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą* (nurodytas 16 išnašoje, 54 punktas) ir 2004 m. balandžio 14 d. Sprendimas *Belgija prieš Komisiją* (C-110/03, Rink. p. I-2801, 78 punktas). Pamatiniiu sprendimu laikomas 1991 m. birželio 11 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą*, „Titano dioksidas“ (C-300/89, Rink. p. I-2867, 10 punktas).

31. Bendrijos teisės akto vertinimo metu paaiškėjus, kad juo siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi sudedamosios dalys, kurių vieną galima identifikuoti kaip pagrindinę arba vyraujančią, o kitą – kaip šalutinę, teisės aktas grįstinas tik vienu teisiniu pagrindu, t. y. tuo, kuris apima pagrindinį arba vyraujančią tikslą ar pagrindinę arba vyraujančią sudedamąją dalį¹⁹.

32. Šia prasme Bendrijos teisės akto priėmimas gali būti grindžiamas bendra prekybos politika (EB 133 straipsnis) net tuomet, kai šiuo aktu greta pagrindinio prekybos politikos tikslo siekiama ir kitų tikslų, pavyzdžiui, vystymosi politikos²⁰, užsienio ir saugumo politikos²¹, aplinkosaugos²² arba sveikatos apsaugos tikslų²³. Tai visų pirma galioja tais atvejais, kai bendros prekybos politikos nuostatos pagrįstos atvira ir dinamiška kon-

cepcija, jokiu būdu neapsiribojančia tradiciniais užsienio prekybos aspektais²⁴. Kalbant apie aplinkosaugą ir sveikatos apsaugą, pažymėtina, kad jau vien iš EB 6 straipsnio ir EB 152 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos išplaukia, jog tai yra sutampantys tikslai, į kuriuos būtina atsižvelgti vykdant visas kitas Bendrijos politikas, taip pat ir bendrą prekybos politiką.

33. Ir atvirkščiai, aplinkos srities Bendrijos teisės aktai taip pat gali turėti įtakos prekybai. Tačiau kol dominuoja šio teisės akto aplinkos politikos pakraipa, tvirtinant tokius susitarimus reikia remtis ne EB 133 straipsniu, o EB 175 straipsnio 1 dalimi²⁵.

34. Tarptautinių sutarčių atveju Teisingumo Teismas sukūrė *tiesioginio ir neatsidėliotino*

19 — 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą* (nurodytas 16 išnašoje, 55 punktas) ir 2004 m. balandžio 14 d. Sprendimas *Belgija prieš Komisiją* (nurodytas 18 išnašoje, 79 punktas); taip pat žr. 1999 m. vasario 25 d. Sprendimą *Parlamentas prieš Tarybą* (14 punktas); sprendimą *Huber* (31 punktas) ir sprendimą *British American Tobacco* (94 punktas), nurodytus 18 išnašoje. Pamatiniai laikomas 1993 m. kovo 17 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą*, „Atliekų direktyva“ (C-155/91, Rink. p. I-939, 19 ir 21 punktai).

20 — 1987 m. kovo 26 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą* (45/86, Rink. p. 1493, 17–21 punktai). Taip pat žr. 1987 m. sausio 29 d. generalinio advokato C. O. Lenz išvadą toje pačioje byloje, visų pirma jos 62 punktą.

21 — 1995 m. spalio 17 d. Sprendimas *Werner* (C-70/94, Rink. p. I-3189, 10 punktas) ir 1997 m. sausio 14 d. Sprendimas *Centro-Com* (C-124/95, Rink. p. I-81, 26 punktas).

22 — 1990 m. kovo 29 d. Sprendimas *Gratkija prieš Tarybą*, „Cernobylius“ (C-62/88, Rink. p. I-1527, 15–19 punktai) ir 2002 m. gruodžio 12 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą*, „Energy Star“ (C-281/01, Rink. p. I-12049, 39–43 punktai).

23 — Panašiai, tačiau tik siejant su vidaus rinkos normų ir sveikatos politikos tarpusavio santykiais teigiama 2000 m. spalio 5 d. Sprendime *Vokietija prieš Parlamentą ir Tarybą* (C-376/98, Rink. p. I-8419, 88 punktas); 2004 m. gruodžio 14 d. Sprendime *Arnold André* (C-434/02, Rink. p. I-11823, 32–34 punktai) ir 2004 m. gruodžio 14 d. Sprendime *Swedish Match* (C-210/03, Rink. p. I-11891, 31–33 punktai). Šias išvadas taip pat galima pritaikyti ir Bendros prekybos politikos bei sveikatos politikos tarpusavio santykiui.

24 — Nusistovėjusi teismo praktika; žr. 1979 m. spalio 4 d. Nuomonę 1/78 („Natūralus kaučiukas“, Rink. p. 2871, 44 ir 45 punktai) ir Nuomonę 1/94 (nurodyta 17 išnašoje, 41 punktas) bei 1987 m. kovo 26 d. Sprendimą *Komisija prieš Tarybą* (45/86, Rink. p. 1493, 19 punktas).

25 — Tarptautinių sutarčių atveju žr. Nuomonę 2/00 (nurodyta 15 išnašoje, visų pirma 25 ir 40–44 punktai). Panašiai Teisingumo Teismas atskyrė EB 95 straipsnį (ankstesnis EEB sutarties 100a straipsnis) ir EB 175 straipsnį (ankstesnis EEB sutarties 130s straipsnis). Teismo nuomone, „vien tai, kad daromas poveikis vidaus rinkos kūrimui arba funkcionavimui, nereikalauja taikyti EEB sutarties 100a straipsnio. Remiantis Teisingumo Teismo praktika, 100a straipsnio taikymas nepateisinamas, jei priimtinas teisės aktas tik, be kita ko, daro įtaką rinkos sąlygų suderinimui Bendrijoje“; tai teigiama sprendime *Atliekų direktyva* (nurodytas 19 išnašoje, 19 punktas) ir ta pačia prasme 1994 m. birželio 28 d. Sprendime *Parlamentas prieš Tarybą* (C-187/93, Rink. p. I-2857, 25 punktas).

veikimo kriterijų²⁶, kurio remiantis galima atskirti bendrą prekybos politiką (EB 133 straipsnis) ir aplinkos politiką (EB 175 straipsnis), galinčias būti teisiniu Bendrijos teisės akto pagrindu. Toks kriterijus gali būti taikomas ir kitoms Bendrijos teisės aktų rūšims. Taigi, jei Bendrijos teisės aktas, kuriuo siekiama aplinkos politikos tikslų, neturi tiesioginio ir neatidėliotino poveikio prekybai, jis grįstinas EB 175 straipsniu; priešingu atveju jis grįstinas EB 133 straipsniu²⁷. Reikia turėti omenyje, kad tiesioginis ir neatidėliotinas poveikis prekybai nebūtinai turi pasireikšti prekybos skatinimu arba supaprastinimu. Kad Bendrijos teisės aktą būtų galima priskirti EB 133 straipsnio taikymo sričiai, visiškai pakanka, kad toks teisės aktas būtų „iš esmės prekybos skatinimo, supaprastinimo arba reglamentavimo priemonė“²⁸.

35. Atsižvelgiant į tai, dabar reikėtų panaigrinėti, kokia nagrinėjamu atveju yra *pagrindinė* reglamento *esmė* pagal jo turinį, tikslą bei kontekstą ir ar galimas reglamento poveikis prekybai yra tiesioginio ir neatidė-

liotino pobūdžio (šiuo klausimu žr. toliau B dalį). Išsamumo dėlei taip pat reikėtų aptarti, kodėl reglamentas negalėjo būti grindžiamas dvigubu teisiniu pagrindu (šiuo klausimu žr. toliau C dalį).

B — Reglamento turinys, tikslai ir kontekstas

36. Šalys nesutaria, kokias politikos sričiai reglamentas priskirtinas pagal savo turinį, tikslus ir kontekstą. Komisija teigia, kad svarbiausi reglamento aspektai patenka į bendros prekybos politikos taikymo sritį, o Taryba, remiama į jos pusę įstojusių šalių, jį veikia vertina kaip aplinkos politikos priemonę. Tad abi šalys šiame procese iš esmės laikosi tokios pačios nuomonės kaip ir lygiagrečiai nagrinėjamoje byloje *Komisija prieš Tarybą* (C-94/03).

37. Siekiant teisingai priskirti Reglamentą Nr. 304/2003 vienai iš šių politikos sričių, lemiamas vaidmuo pirmiausia tenka jo glaudžiam *sąryšiui* su Roterdamo konvencija, kurią, remiantis reglamento 1 straipsnio 1 dalies a punktu ir trečia konstatuojamąja dalimi, jis įgyvendina. Kaip aš paaškinu savo šiandieninėje išvadoje byloje *Komisija prieš Tarybą*²⁹ (C-94/03), šios konvencijos esmė

26 — Sprendimas *Energy Star* (nurodytas 22 išnašoje, 40 punkto pabaiga ir 41 punkto pabaiga). Prieš tai Teisingumo Teismas yra panašiai atskyręs kultūros politiką (ankstesnis EB sutarties 128 straipsnis) ir pramonės politiką (ankstesnis EB sutarties 130 straipsnis): 1999 m. vasario 23 d. Sprendimas *Parlamentas prieš Tarybą* (C-42/97, Rink. p. I-869, 63 punktai).

27 — Sprendimas *Energy Star* (nurodytas 22 išnašoje, 40, 41, 43 ir 48 punktai) ir Nuomonė 2/00 (nurodyta 15 išnašoje, 40 ir 42–44 punktai).

28 — Panašiai teigiama Nuomonėje 2/00 (nurodyta 15 išnašoje, 37 punkto pabaiga; išskirta mano). Prekybos politikos priemonėmis ne visuomet siekiama vien *skatinti* ir *supaprastinti* prekybą; EB 133 straipsnis veikia leidžia taikyti klasikinės prekybos politikos (apsaugos) priemones, kurios gali apskundinti arba netgi uždrausti tam tikrų gaminių importą arba eksportą, jei, pavyzdžiui, taikomi antidempingo muitai arba paskelbiamas prekybos embargas (šiuo klausimu žr., pvz., sprendimą *Centro-Com*, nurodytą 21 išnašoje).

29 — Nurodyta 3 išnašoje, žr. visų pirma 32 ir paskesnius punktus.

yra ne bendros prekybos politikos, o aplinkos politikos sritis; tai yra aplinkosaugos sutartis, kai kuriais aspektais susijusi su prekybos politika, o ne prekybos politikos sutartis, susijusi su aplinkosaugos aspektais.

38. Be to, Bendrijai svarbus glaudus Reglamento Nr. 304/2003 sąryšis su 2002 m. liepos 22 d. Šeštąja Bendrijos aplinkos apsaugos veiksmų programa³⁰; šioje EB 175 straipsniu pagrįstoje programoje yra daug teminių sąsajų su reglamentu³¹, o iki tol galiojusio Reglamento Nr. 2455/92 pakeitimas priskiriamas prioritetiniams Bendrijos aplinkosaugos politikos veiksams³².

39. Taigi net šis Reglamento Nr. 304/2003 kontekstas leidžia daryti išvadą, kad svarbiausi jo aspektai susiję ne su prekybos politikos, o su aplinkos politikos priemonėmis. Detalesnė reglamento tikslų ir turinio analizė taip pat patvirtina šią preliminarią nuomonę.

30 — OL L 242, 2002, p. 1.

31 — Pavyzdžiui, rizikos įvertinimas ir valdymas naudojant chemines medžiagas bei visuomenės informavimas (Šeštosios aplinkos apsaugos veiksmų programos 7 straipsnio 2 dalies b punktas).

32 — Šeštosios aplinkos apsaugos veiksmų programos 7 straipsnio 2 dalies d punkto antra įtrauka.

40. Kalbant apie *reglamento tikslus*, pirmausia pasakytina, kad, remiantis jo 1 straipsnio 1 dalies b ir c punktais, svarbiausi yra aplinkos politikos reikalai, t. y. atsakomybės pasidalijimas ir bendradarbiavimo pastangos siekiant apsaugoti aplinką (taip pat ir žmonių sveikatą) nuo galimos pavojingų cheminių medžiagų žalos bei Bendrijos įnašas prisidedant prie aplinkos požiūriu racionalaus jų naudojimo. Prekyba³³ pavojingomis cheminėmis medžiagomis reglamento 1 straipsnyje minima ne kaip savarankiškas tikslas, o veikiau kaip sąsaja su jo tikraisiais aplinkos politikos tikslais. Tai yra aplinkos politikos priemonė su prekybos politikos aspektais, o ne prekybos politikos priemonė su aplinkos politikos aspektais. Ši įspūdi sustiprina dar ir tai, kad Bendrijos teisės aktų leidėjui buvo svarbu nesumažinti egzistuojančio aplinkosaugos lygio ir sugriežinti Roterdamo konvencijos reikalavimus siekiant aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugos³⁴.

41. Tiesa, reglamento *tekste* galima rasti prekybos politikos aspektų, nors tai viršija 1 straipsnyje užsibrėžtus tikslus. Ir regla-

33 — Reglamente vartojamos tokios sąvokos kaip „tarptautinė prekyba“ bei „importas ir eksportas“.

34 — Reglamento trečia ir ketvirta konstatuojamosios dalys.

mento pavadinime, ir jo preambulėje³⁵, ir kai kuriuose straipsniuose vartojamos tokios sąvokos kaip importas ir eksportas, eksportuotojai ir importuotojai, tarptautinė prekyba. Tačiau reglamente galima rasti ne mažiau svarbių aplinkos politikos aspektų. Pavyzdžiui, reglamento preambulėje³⁶, o visų pirma jo 1 straipsnyje kalbama apie aplinkosaugą ir žmonių sveikatos apsaugą; kitoje vietoje³⁷ taip pat kalbama apie tinkamo cheminių medžiagų naudojimo visą jų būvio ciklą skatinimą.

42. Nors *turinio požiūriu* reikėtų pritarti Komisijos nuomonei, kad reglamento 6–17 straipsniai, kuriais, be kita ko, į Bendrijos teisę perkeliama PIC procedūra ir pranešimo apie eksportą procedūra, sudaro reglamento branduolį, PIC procedūra, priešingai nei teigia Komisija, yra ne pirminė prekybos politikos priemonė, o atvirkščiai – tipinė aplinkos politikos priemonė, kaip savo Nuomonėje 2/00 yra konstatavęs Teisingumo Teismas³⁸. Priešingai nei teigia Komisija, Nuomonėje 2/00 pateiktą PIC procedūros Kartagenos protokole įvertinimą galima pritaikyti ir PIC procedūrai nagrinėjamoje byloje, nes ir šiam procesui svarbių pavojingų

cheminių medžiagų atveju PIC procedūra „susijusi su pasikeitimu informacija apie cheminių medžiagų vartojimo naudą ir riziką, skirta į toksinių cheminių medžiagų valdymui, keičiantis mokslinė, techninė, ekonominė ir teisėnė informacija“³⁹.

43. Tad tarptautinė prekyba tam tikromis, Roterdamo konvencijos šalių vieningai pavojingoms priskirtomis cheminėmis medžiagomis⁴⁰ tėra tik išorinis PIC procedūros aspektas, nes pagrindinis šios Roterdamo konvencijoje numatytos procedūros dalykas – visų pirma ne skatinti, supaprastinti arba tik reglamentuoti prekybą pavojingomis cheminėmis medžiagomis, o veikiau konvencijos šalims tarpusavyje keistis informacija apie atitinkamas jų importo taisykles (Roterdamo konvencijos 10 straipsnio 7 ir 10 dalys⁴¹) bei perduoti gautą informaciją suinteresuotiems ūkio subjektams (Roterdamo konvencijos 11 straipsnio 1 dalies a punktas ir reglamento 13 straipsnio 1 ir 3 dalys).

35 – Žr., pvz., reglamento šeštą, septintą, vienuoliktą ir šešioliktą konstatuojamąsias dalis. Be to, Komisija nurodo trečią konstatuojamąją dalį.

36 – Visų pirma žr. reglamento pirmą, trečią, dvyliką ir septynioliktą konstatuojamąsias dalis.

37 – Pz., reglamento 20 straipsnyje.

38 – Nuomonė 2/00 (nurodyta 15 išnašoje, 33 punktas).

39 – Tai sakoma „Darbotvarkės 21“ 19.33 punkte, kuriuo prideda skyrius, kuriame PIC procedūra ypač akcentuojama kaip priemonė. „Darbotvarkė 21“ buvo priimta 1992 m. Jungtinių Tautų Aplinkos ir plėtros konferencijoje vadinamojo „Pasaulio viršūnių susitikimo“ Rio de Žaneire (Brazilija) metu. Ši dokumentą anglų kalba galima rasti internete adresu <http://www.un.org/csa/sustdev/documents/agenda21/index.htm>, o vertimą į vokiečių kalbą adresu <http://www.agrar.de/agenda/agd21k00.htm> (pastarąjį kartą lankytasi 2005 m. kovo 2 dieną).

40 – Šios cheminės medžiagos išvardytos Roterdamo konvencijos III priede.

41 – Kita tarpusavio informavimo santykių dalis įtvirtinta Roterdamo konvencijos 5 straipsnyje.

44. PIC procedūra, kaip ir pranešimo apie tam tikrų cheminių medžiagų eksportą procedūra (Roterdamo konvencijos 12 straipsnis ir reglamento 7 straipsnis), pirmiausia siekiama, kad trečiosios valstybės – visų pirma besivystančios valstybės – nesusidurtų su pavojingų cheminių medžiagų importu, prieš tai negavusios galimybės imtis būtinų aplinkosaugos ir žmonių sveikatos apsaugos priemonių⁴².

45. Reglamentu Nr. 304/2003 sukurta PIC procedūra, jau minėta tvarka informuojant ūkio subjektus (Roterdamo konvencijos 11 straipsnio 1 dalies a punktą ir reglamento 13 straipsnio 1 ir 3 dalyse), veikiausiai *netiesiogiai* padeda užtikrinti didesnę įvairiose valstybėse galiojančių normų skaidrumą ir taip galbūt supaprastinti užsienio prekybą pavojingomis cheminėmis medžiagomis. Kita vertus, dėl reglamento tam tikri eksportuotojai gali patirti didesnes prekybos sąnaudas, jei iš jų reikalaujama sutvarkyti būtinus pranešimo apie eksportą formalumus (reglamento 7 straipsnis kartu su jo III priedu).

46. Tačiau, išskyrus tokį netiesioginį poveikį prekybai, Reglamente Nr. 304/2003 iš esmės nėra jokių prekybos politikos nuostatų.

Pirmiausia iš reglamento neišplaukia, ar ir, esant reikalui, kokiomis sąlygomis leidžiama arba draudžiama į Bendriją įvežti tam tikras chemines medžiagas. Reglamentas šiuo klausimu nenumato jokių reikalavimų. PIC procedūros metu veikia priimami *materialūs*, Roterdamo konvencijos šalims perduotini Bendrijos sprendimai dėl pavojingų cheminių medžiagų importo leistinumo arba neleistinumo „pagal galiojančius Bendrijos teisės aktus“⁴³. Reglamento Nr. 304/2003 12 straipsnyje tik įtvirtinta Komisijos kompetencija priimti tokius sprendimus ir perduoti pranešimus Roterdamo konvencijos sekretoriatui. Remiantis reglamento 24 straipsnio 2 dalimi, Komisijai padeda patariamasis komitetas⁴⁴.

47. Lygiai taip pat reglamentas neįtvirtina savarankiškų turinio nuostatų, numatančių, ar ir kokiomis sąlygomis iš Bendrijos leidžiama eksportuoti chemines medžiagas. Šiuo reglamentu Bendrija tik remia, kaip to reikalauja Roterdamo konvencijos 11 straipsnio 1 dalies b punktą, kitas konvencijos šalis joms vykdamas savo cheminių medžiagų, kurioms taikoma PIC procedūra, importo politiką. Tuo tikslu eksportuotojai, norintys

42 — Šiuo klausimu „Darbotvarkės 21“ (nurodyta 39 išnašoje) 19.35 punkte sakoma: „Uždraustų cheminių medžiagų jas gaminančiose šalyse ar griežtai apriboto vartojimo kai kuriuose pramoninėse šalyse medžiagų eksportas į besivystančias šalis kelia daug rūpesčių, nes kai kuriose iš tų šalių trūksta galimybių užtikrinti saugų vartojimą, t. y. neturima tinkamos cheminių medžiagų įvežimo, paskirstymo, saugojimo ir šalinimo kontrolės infrastruktūros.“ (išskirta mano).

43 — Reglamento Nr. 304/2003 12 straipsnio 1 dalies antras sakiny.

44 — Tai išplaukia iš šioje normoje pateiktos nuorodos į 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo 1999/468/EB, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką (OL L 184, p. 23), 3 straipsnį, taip pat vadinamo „Komitologijos sprendimu“.

iš Bendrijos eksportuoti tokias chemines medžiagas, įpareigojami vykdyti atitinkamos paskirties šalies reikalavimus, o pirmiausia sulaukti aiškaus išankstinio pritarimo (reglamento 13 straipsnio 4 ir 6 dalys⁴⁵).

48. Tik reglamento 14 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas *savarankiškas* Bendrijos eksporto draudimas. Jis taikomas cheminėms medžiagoms, kurias draudžiama naudoti, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą arba aplinką. Taigi ši norma įtvirtina išorinį Bendrijos sveikatos ir aplinkos apsaugos teisės normų poveikį tam, kad užkirstų kelią galimai Bendrijoje uždraustų gaminių sukeliamai žalai už Bendrijos ribų. Ir Bendrijoje galiojantis draudimas, ir jo taikymas eksportui iš Bendrijos iš esmės susiję su aplinkos politika.

49. Kitų reglamento nuostatų analizė taip pat sustiprina įspūdį, kad tai iš esmės yra ne prekybos politikos, o aplinkos politikos priemonė. Ir informacijos mainų su trečiojomis valstybėmis (reglamento 19 straipsnis), ir abipusės techninės pagalbos (reglamento 20 straipsnis), ir visuomenės teisės susipažinti su informacija (reglamento 6 straipsnio 3 dalis, 7 straipsnio 1 dalies ketvirtoji pastraipa, 8 straipsnio 1 dalis, 9 straipsnio 3 dalies antras sakiny, 13 straipsnio 1 dalies

antras sakiny ir 21 straipsnio 2 dalies antras sakiny) tikslas nėra skatinti, supaprastinti arba tik reglamentuoti prekybą pavojingomis cheminėmis medžiagomis. Kaip matyti iš paties šių nuostatų teksto, jomis pirmiausia siekiama apsaugoti aplinką, o kartu ir žmonių sveikatą.

50. Priešingai nei atrodo iš pirmo žvilgsnio, reglamento 16 straipsnio nuostatos dėl cheminių medžiagų ženklavimo ir kartu su jomis pateiktina informacija taip pat visų pirma yra ne prekybos politikos, o aplinkos politikos priemonės. Nors direktyvos, nurodomos reglamento 16 straipsnio 1 dalyje ir 1 straipsnio 2 dalyje, gali daryti įtaką teisės derinimui *Bendrijoje* ir užtikrinti abipusį gaminių pakuočių bei kartu su jais pateikiamos informacijos pripažinimą valstybių narių tarpusavio prekyboje, visiškai kita situacija susiklosto Bendrijos ir trečiųjų valstybių santykių atveju: būtent čia nėra svarbus teisės derinimas arba abipusis pripažinimas, siekiant pagerinti cheminių medžiagų cirkuliaciją arba patekimo į rinką galimybes⁴⁶; tą patvirtina ir reglamento 16 straipsnio 1 dalies 2 sakiny bei 1 straipsnio 2 dalies paskutinė sakinio dalis⁴⁷, numatanti, kad išlieka visi specialieji importuojančios konvencijos šalies gaminių pakuotei ir kartu su juo pateiktinai informacijai keliami reikalavimai. Reglamento 16 straipsnio 1 dalimi veikiau norima atsižvelgti į visuomenės informavimo apie

46 — Šiuo klausimu taip pat žr. mano šiaudieninę išvadą byloje *Komisija prieš Tarybą* (C-94/03, nurodyta 3 išnašoje, 41 punktą).

47 — Reglamento 1 straipsnio 2 dalies paskutinė sakinio dalis numato: „<...> jei tos nuostatos neprieštarauja kokiems nors ypatingiems tų šalių arba kitų valstybių reikalavimams“.

45 — Tai gali būti individualus sutikimas (reglamento 13 straipsnio 6 dalies a punktas) arba, vykdant PIC procedūrą, bendras sutikimas (reglamento 13 straipsnio 6 dalies b punktas).

tam tikrų cheminių medžiagų naudojimo keliamą riziką ir pavojų poreikį. Šia norma egzistuojančios Bendrijos ženklinimo normos iš esmės pradedamos taikyti eksportui, tačiau ji neskaitina Bendrijos ir trečiųjų valstybių narių teisės derinimo arba abipusio gaminių pripažinimo.

51. Tad apibendrinus pasakytina: Reglamente Nr. 304/2003 konteksto, jo turinio ir tikslų analizė rodo, kad pagrindiniai reglamento aspektai susiję ne su bendra prekybos politika, o su aplinkos politika. Galimas reglamento poveikis tarptautinei prekybai pavojingomis cheminėmis medžiagomis veikia yra ne tiesioginis, o netiesioginis⁴⁸. Šia prasme aš pritariu Tarybos, Parlamento ir jų pusę įstojusių šalių nuomonei, kad buvo teisinga reglamentą pagrįsti ne EB 133 straipsniu, o EB 175 straipsnio 1 dalimi⁴⁹.

48 — Apie tiesioginio (ir neatidėliotino) arba netiesioginio (ir ilgalaikio) poveikio kriterijų žr. šios išvados 34 punktą.

49 — Ta reglamento dalis, kuri, be kita ko, skirta *žmonių sveikatos apsaugai*, nereikalauja atskiro papildomo teisinio pagrindo, išskyrus EB 175 straipsnio 1 dalį. Kaip išplaukia iš EB 174 straipsnio 1 dalies antros įtraukos, Bendrijos aplinkos politika taip pat padeda saugoti žmonių sveikatą.

52. Tai, kad Reglamento Nr. 304/2003 taikymo sritis, remiantis jo ketvirta konstatuojamąja dalimi, viršija Roterdamo konvencijos ribas⁵⁰, nelemia kitokio vertinimo, nes iš esmės tai, ką reglamentas bet kuriuo atveju priskiria Roterdamo konvencijos taikymo sričiai, jis taiko ir kitoms į jo reglamentavimo sferą patenkančioms sritims. Todėl reglamentu siekiama tų pačių, daugiausia aplinkos politikos tikslų. Taigi visiškai galima taikyti pirmiau išdėstytą analizę.

53. Komisija taip pat teigia, kad galima tikėtis didelio neigiamo poveikio vidaus rinkai ir prekybos iškreipimų, jei reglamento teisiniu pagrindu būtų pripažinta EB 175 straipsnio 1 dalis, o ne EB 133 straipsnis. Tokiu atveju, nesant išskirtinės Bendrijos kompetencijos, valstybės narės galėtų vienašališkai priimti griežtesnes pavojingų cheminių medžiagų importo ir eksporto nuostatas ir taip apeiti Bendrijos lygmeniu galiojančias pavojingų medžiagų klasifikavimo, pakavimo ir ženklinimo normas.

54. Šiuo klausimu pirmiausia konstatuotina, kad, remiantis „AETR sprendimu“, aplinkos politikos srityje visiškai gali egzistuoti išimti-

50 — Pavyzdžiu, reglamentas galioja ir santykių su valstybėmis, kurios nėra Roterdamo konvencijos šalys (vadinamosios „kitos šalys“), atveju ir taikomas tam tikriems Roterdamo konvencijos nereglamentuojamiems gaminiams (vadinamiesiems „cheminių medžiagų turintiems gaminiams“).

nė išorinė Bendrijos kompetencija⁵¹. Tačiau galiausiai galima neatsakyti į klausimą, ar taip buvo priimant nagrinėjamą reglamentą, nes net ir bendrosios kompetencijos atveju valstybės narės, naudodamosi joms likusiais įgaliojimais, turi laikytis galiojančios Bendrijos teisės. Jos negali pažeisti nei galiojančios antrinės, nei pirminės teisės, nei visų pirma EB sutartyje įtvirtintų pagrindinių laisvių ar EB 95 straipsnio 4–10 dalių. Tai išplaukia iš Bendrijos teisės viršenybės principo. Tad Komisijos prieštaravimas yra nepagrįstas.

55. Taigi apibendrinama konstatuoju, kad Komisijos ieškiny yra nepagrįstas ir todėl atmetinas.

C — Dvigubo teisinio pagrindo nebuvimas

56. Be kita ko, atkreiptinas dėmesys į tai, kad nagrinėjamu atveju nebūtų iškilęs klausimas dėl abiejų įmanomų teisinių pagrindų, t. y. EB 133 ir 175 straipsnių, sąryšio, ir netgi tuo atveju, jei būtų preziumuojama, jog prekybos politikos ir aplinkos politikos aspektų svaris

reglamente yra *vienodas*, todėl reglamento – priešingai nei pirmiau teigiama – negalima vienareikšmiškai priskirti nė vienai iš minėtų politikos sričių.

57. Nors iš tikrųjų teisės aktą galima pagrįsti keliais tinkamais teisiniais pagrindais, tai įmanoma tik tuomet, kai išimties tvarka konstatuojama, kad vienu metu siekiama kelių neatsiejamai tarpusavyje susijusių tikslų, nelaikant vieno jų antraeilium ar netiesioginiu⁵².

58. Tačiau skirtingų teisinių pagrindų derinys negalimas, jei tarpusavyje nesuderinamos jiems numatytos procedūros⁵³.

59. Taip yra šiuo atveju: bendros prekybos politikos taikymo srityje su Parlamentu bet kuriuo atveju konsultuojamasi, nesant kokios nors jo formaliai Sutartyje įtvirtintos teisės

52 — 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą* (56 punktas); taip pat žr. sprendimą *Huber* (31 punktas), sprendimą *British American Tobacco* (94 punktas) ir sprendimą *Tilano dioksidas* (13 ir 17 punktai), nurodytus 18 išnašoje.

53 — Sprendimas *Titano dioksidas* (nurodytas 18 išnašoje, 17–21 punktai), 1999 m. vasario 25 d. Sprendimas *Parlamentas prieš Tarybą* (nurodytas 18 išnašoje, 14 punktas) ir 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą* (nurodytas 18 išnašoje, 57 punktas). Iš šios Teisingumo Teismo praktikos galima daryti išvadą, kad dviejų teisinių pagrindų derinys bet kuriuo atveju galimas tada, kai abu numato tą pačią arba bent jau tarpusavyje suderinamas teisės akto priėmimo procedūras; taip pat žr. su šiuo klausimu susijusį 2001 m. rugsėjo 9 d. Sprendimą *Ispanija ir Suomija prieš Europos Parlamentą ir Tarybą* (sujungtos bylos C-184/02 ir C-223/02, Rink. p. I-7789, 42–44 punktai).

51 — Šiuo klausimu taip pat žr. šiandieninę mano išvadą byloje *Komisija prieš Tarybą* (C-9/03, nurodyta 3 išnašoje, 18 punktas). Galima išimtinė išorinė Bendrijos kompetencija aplinkos politikos srityje taip pat pripažįstama Nuomonėje 2/00 (nurodyta 15 išnašoje, 45 ir 46 punktai).

dalyvauti priimant teisės aktą (EB 133 straipsnio 4 dalis⁵⁴), o aplinkos politikos srityje Parlamentas vykdo teisės aktų leidybos funkciją kartu su Taryba pagal bendro sprendimo priėmimo procedūrą (EB 175 straipsnio 1 dalis kartu su EB 251 straipsniu). Nors pati Taryba abiejose politikos srityse paprastai sprendžia kvalifikuota balsų dauguma (EB 133 straipsnio 4 dalis arba – bendro sprendimo priėmimo procedūros atveju – EB 251 straipsnis⁵⁵), esminiai Parlamento dalyvavimo teisių skirtumai parodo, kad teisės aktų priėmimo procedūros pagal EB 133 ir 175 straipsnius yra nesuderinamos, ir todėl jų negalima kombinuoti⁵⁶.

60. Viena vertus, savaime suprantama, kad EB 175 straipsnio srityje negali būti atsakyta bendro Parlamento sprendimo; po Maastrichto sutarties bendro sprendimo priėmimo procedūra yra viena svarbiausių Parlamento dalyvavimo teisės aktų leidyboje teisių ir labai prisideda prie demokratiško Bendrijos teisės aktų leidimo įteisinimo. Tačiau, kita vertus, lygiai taip pat neįmanoma iškart praplėsti EB 133 straipsnio 4 dalies procedūros šioje nuostatoje nenumatyta Parlamento bendro sprendimo teise. Abiem

atvejais kiltų pavojus, kad galėtų būti iškraipomas atitinkamo teisinio pagrindo normose numatytas sprendimo paieškos procesas, o kartu ir Sutartyje numatyta institucijų pusiausvyra: teisės aktų priėmimo procedūros pakeitimas visuomet gali turėti įtakos priimamo teisės akto turiniui⁵⁷.

61. Tuo ši byla ir skiriasi nuo paraleliai nagrinėjamos bylos *Komisija prieš Tarybą*⁵⁸ (C-94/03). Pastaruoju atveju dviejų galimų teisių pagrindų (EB 133 ir 175 straipsnio 1 dalis abiem atvejais kartu su EB 300 straipsniu) kombinavimas tik nulemtų, kad su Parlamentų būtų taip pat konsultuojamasi – o tai nėra problemiška – vykdant bendrą prekybos politiką; kaip žinoma, tokio konsultavimosi rezultatas Tarybai neprivalomas. Tačiau šiuo atveju, išplėtus bendro sprendimo priėmimo procedūrą ir pradėjus ją taikyti EB 133 straipsnio srityje, iš Tarybos būtų atimti įgaliojimai savarankiškai leisti teisės aktus, ir ji būtų priversta šiais įgaliojimais dalytis su Parlamentu. Tokia išvada prieštarautų žinomam ir daugelyje vyriausybinių konferencijų patvirtintam valstybių narių sprendimui įtvirtinti būtent tokia

54 — Tai, kad Parlamentas paprastai neturi oficialių teisių dalyvauti priimant su bendra prekybos politika susijusius teisės aktus, rodo ir EB 133 straipsnio 7 dalis.

55 — Išimty, kai reikalaujama vieningumo, bendros prekybos politikos atveju įtvirtintos EB 133 straipsnio 5–7 dalyse, o aplinkos politikos atveju – EB 175 straipsnio 2 dalyje; be to, iš EB 251 straipsnio 3 dalies išplaukia, kad Taryba bendro sprendimo priėmimo procedūros metu sprendžia vieningai, kai nori priimti Parlamento pasiūlytus pakeitimus, dėl kurių Komisija pateikė neigiamą nuomonę.

56 — Kitos nuomonės laikosi generalinis advokatas L. A. Geelhoed, kuris savo 2002 m. rugsėjo 10 d. Išvadoje byloje *British American Tobacco (C-491/01, Rink. p. I-11461, 167–182 punktai)* teigia, kad EB 95 straipsnyje įtvirtintą bendro sprendimo priėmimo procedūrą galima kombinuoti su EB 133 straipsnio procedūra.

57 — Sprendime *Prekių pervežimas* (nurodytas 16 išnašoje, 52 punktas) Teisingumo Teismas teigia, kad, kvalifikuotos daugumos procedūrą Taryboje pakeitus vieningumo procedūra, tai gali turėti įtakos priimamo teisės akto turiniui (panašiai teigiama 1987 m. kovo 26 d. Sprendime *Komisija prieš Tarybą* (nurodytas 20 išnašoje, 12 punktas); sprendime *Titano dioksidas* (nurodytas 18 išnašoje, 17–21 punktai) ir 2004 m. balandžio 29 d. Sprendime *Komisija prieš Tarybą* (nurodytas 16 išnašoje, 58 punktas)). Tas pats turėtų galoti tuomet, kai Parlamentui turėtų būti suteikiama bendro sprendimo priėmimo teisė, nenumatyta nagrinėjamame teisiniame pagrinde.

58 — Šiuo klausimu žr. mano šiandieninę išvadą (nurodyta 3 išnašoje, 50 punktas).

teisės aktų leidimo procedūrą bendros prekybos politikos srityje⁵⁹.

62. Nei iš sprendimo *Swedish Match*⁶⁰, nei iš sprendimo *British American Tobacco*⁶¹ neišplaukia priešinga išvada, nes nė viename iš šių sprendimų Teisingumo Teismas detaliau nenagrinėja skirtingų, Sutartyje numatytų institucijų kompetencijų ir institucijų pusiausvyros klausimo bendro sprendimo priėmimo procedūros ir procedūros pagal EB 133 straipsnį požiūriu⁶².

63. Kadangi EB 133 ir 175 straipsniuose numatytos teisės aktų priėmimo procedūros nesuderinamos, Bendrijos teisės aktų leidėjas būtų turėjęs teikti pirmenybę vienam iš teisinių pagrindų, net jei reglamente būtų preziumuojama aplinkos ir prekybos politi-

kos aspektų pusiausvyra. Dėl procedūrų nesuderinamumo jis nebūtų galėjęs reglamento grįsti ir bendra prekybos politika, ir aplinkos politika.

64. Esant tokiai situacijai, prioritetas būtų turėjęs atitekti aplinkos politikai, kaip teisinį pagrindą pasirenkant EB 175 straipsnį, nes, atsižvelgiant į teisės aktų priėmimo procedūrą, Parlamento dalyvavimas priimančiam sprendimui yra įprastas atvejis, o tokie teisiniai pagrindai kaip EB 133 straipsnis, nenumatant formalių Parlamento teisų dalyvauti priimančiam sprendimui, procedūros požiūriu yra išimtis. Be to, tai, kad, kilus abejonėms, iš dviejų lygiaverčių galimų ir vienodai svarbių, tačiau tarpusavyje nesuderinamų teisinių pagrindų pasirinktinai tas, kuris numato plačiausias Parlamento teises dalyvauti teisės aktų priėmimo procedūroje, atitinka skaidrumo principą (ES 1 straipsnio 2 dalis)⁶³ ir demokratijos principą (ES 6 straipsnio 1 dalis).

59 — Reikėtų priminti, kad Amsterdamo ir Nicos sutartys išplėtė bendro sprendimo priėmimo procedūros taikymo sritį ir kad EB 133 straipsnis šiomis sutartimis taip pat buvo reikšmingai pakeistas, tačiau valstybės narės nepaverė Parlamento antra teisės aktų leidimo institucija bendrosios prekybos politikos srityje greta Tarybos. Tik Sutarties dėl Konstitucijos Europai (pasirašyta Romoje 2004 m. spalio 29 d., OL C 310, p. 1) III-315 straipsnio 2 dalis kartu su I-34 ir III-396 straipsniais išplėtė Europos Parlamento bendro sprendimo priėmimo teisę, įtraukdami į jos taikymo sritį ir bendrą prekybos politiką.

60 — Nurodytas 23 išnašoje.

61 — Nurodytas 18 išnašoje.

62 — Aiškiai teigiama sprendime *British American Tobacco* (nurodytas 18 išnašoje, 110 punktas), motyvuojant sprendimo svarbos stoka. Abiejuose sprendimuose galiausiai tik teigiama, kad nurodą į EB 133 straipsnį kaip *neveikšmingas* teisėms pagrindas nebuvo žalingas nagrinėjamai direktyvai ir buvo tik formali teisėnė klaidą, neturinti įtakos procedūrai, tačiau faktiškai buvo taikyta tik EB 95 straipsnyje numatyta bendro sprendimo priėmimo procedūra (sprendimų *British American Tobacco* 98 punktas ir *Swedish Match* 44 punktas).

65. Taigi, net jei būtų preziumuojama, kad ginčijamame reglamente įtvirtinti prekybos ir aplinkos politikos aspektai yra vienodai svarbūs, dėl procedūrinių priežasčių būtų netinkama pasirinkti dvigubą teisinį pagrindą, o būtų prasminga kaip vienintelį teisinį pagrindą pasirinkti aplinkos politikos nuo-

63 — Visų pirma žr. Europos Parlamento darbo tvarkos taisyklių III antraštinę dalį, pavadintą „Veiklos skaidrumas“ (16-tas leidimas – 2004 m. liepos mėn., OL L 44, 2005, p. 1), kurios 96 straipsnio 2 ir 3 dalyse įtvirtintas posėdžių viešumo principas, o 97 straipsnyje – teisė susipažinti su Parlamento dokumentais.

statą. Todėl ir šiuo požiūriu nebūtų galima kritikuoti Parlamento ir Tarybos sprendimo priimti reglamentą remiantis EB 175 straipsnio 1 dalimi taikant bendro sprendimo priėmimo procedūrą.

jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Europos Parlamentas ir Taryba prašė priteisti išlaidas, o Komisija pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

V — Išlaidos

66. Remiantis Teisingumo Teismo procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalimi, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas,

67. Be to, Procedūros reglamento 69 straipsnio 4 dalis numato, kad trys į bylą įstojusios valstybės narės pačios padengia savo išlaidas.

VI — Išvada

68. Remdamasi išdėstytais samprotavimais, siūlau Teisingumo Teismui priimti tokį sprendimą:

1. Atmesti ieškinį.
2. Prancūzijos Respublika, Suomijos Respublika bei Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Europos Bendrijų Komisija padengia kitas bylinėjimosi išlaidas.